

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Den Haag, 27 november 2018

Noot: De leden Remco Dijkstra (VVD), Amhaouch (CDA), Paternotte (D66), Kröger (GL), Laçin (SP) en Van Raan (PvdD) zullen deelnemen aan deze briefing.

Voortouwcommissie: **vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat**
Volgcommissie(s): vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Activiteit: **Rondetafelgesprek**
Datum: woensdag 28 november 2018
Tijd: 10.00 - 12.00 uur
Openbaar/besloten: openbaar

Onderwerp: Veiligheidsaspecten van de arbeidsomstandigheden in de luchtvaartsector

---

Agendapunt: **Programma:**
Noot: **Blok 1: Onafhankelijke deskundigen (10:00 - 10:40)**

- Dr. Irene Houtman (TNO)
- Prof. Dr. Yves Jorens (Universiteit Gent)
- Em. Prof. Dr. John Stoop

Blok 2: Stakeholders (10:40 - 12:00)

- Arthur van den Hudding (Vereniging Nederlandse Verkeersvliegers)
- Leen van der List (FNV)
- Annette Groeneveld (VNC)
- Jacqueline Lamé (ILT)
- Eimerd Bult (KLM)

Ryanair ziet af van deelname
BARIN ziet af van deelname

Agendapunt: **Scope**
Noot: In de strijd om de laagste prijzen te kunnen bieden proberen sommige luchtvaartmaatschappijen de loonkosten maximaal te beperken. In de meest extreme gevallen leidt dit ertoe dat bij alle gemaakte keuzes de kosten leidend zijn. Het gevolg is dat bij die maatschappijen piloten en cabinepersoneel vaak onderhevig zijn aan niet-Nederlands arbeidsrecht, korte rusttijden kennen en bij protesten tegen deze situatie gedreigd wordt hun basis te sluiten. Regelmatig duiken verhalen op van piloten die zich moeten verantwoorden als ze een reservevoorraad kerosine meenemen, zich niet ziek durven melden of bij forse vertraging op de grond op het vliegveld moeten slapen.

De commissie IW heeft niet tot taak de arbeidsrechtelijke situatie te bekijken, maar wel om vragen te stellen bij het mogelijke effect op de (sociale) veiligheid in de luchtvaart van deze bedrijfsmodellen. Piloten en cabinepersoneel zijn er primair voor de veiligheid, en daarbij is de ruimte om misstanden te melden, zich ziek te kunnen melden en uitgerust te kunnen vertrekken voorwaardelijk. De commissie hoort daarom graag van deskundigen en stakeholders wat de risico's hiervan zijn voor de vliegveiligheid. Ook hoort de commissie graag of ook de aanbestedingsdruk op Nederlandse vliegvelden invloed heeft op de vliegveiligheid. Worden arbeidsomstandigheden en veiligheidsaspecten opgenomen in de aanbestedingen? De commissie heeft signalen ontvangen van zodanig 'strakke' aanbestedingen dat een correcte uitvoering van werkzaamheden (denk aan voldoende bezetting bij vliegtuigen laden en beveiliging) bijna niet lukt.

Agendapunt: **Position papers**

Zaak: Position paper - – 23 november 2018
Position paper FNV t.b.v. hoorzitting/rondetafelgesprek Veiligheidsaspecten van de arbeidsomstandigheden in de luchtvaartsector d.d. 28 november 2018 - 2018Z22043

Zaak: Position paper - – 26 november 2018
Position paper Y. Jorens t.b.v. hoorzitting/rondetafelgesprek Veiligheidsaspecten van de arbeidsomstandigheden in de luchtvaartsector d.d. 28 november 2018 - 2018Z22123

Zaak: Position paper - – 26 november 2018
Position paper TNO t.b.v. hoorzitting/rondetafelgesprek Veiligheidsaspecten van de arbeidsomstandigheden in de luchtvaartsector d.d. 28 november 2018 - 2018Z22154

Zaak: Position paper - – 27 november 2018
Position paper VNC t.b.v. hoorzitting/rondetafelgesprek Veiligheidsaspecten van de arbeidsomstandigheden in de luchtvaartsector d.d. 28 november 2018 - 2018Z22251

Griffier: M.Y. Israel

Activiteitnummer: 2018A04395